

Fylgiskjal III.**Samþykkt nr. 156 um jafna möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum í atvinnu: Starfsfólk með fjölskylduábyrgð.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, sem kom saman til 67. þingsetu sinnar í Genf 3. júní 1981 eftir kvaðningu stjórnar Alþjóðavinnumálaskrifstofunnar

gefur gaum að Philadelíuýfirlýsingunni um hlutverk og markmið Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, sem staðfestir að „allir menn hafi, án tillits til kynþáttar, trúar eða kynferðis, rétt til að vinna að efnahagslegri velsæld sinni og andlegum þroska, frjálsir, á mannsæmandi hátt, við efnahagslegt öryggi og jafnréttisadstöðu“.

gefur gaum að orðum yfirlýsingarinnar um sömu möguleika og jafnrétti til handa vinnandi konum og ályktunarinnar um fyrirhugaðar aðgerðir til þess að stuðla að jöfnum möguleikum og jafnrétti starfandi kvenna, sem gerð var á Alþjóðavinnumálaþinginu 1975,

gefur gaum að ákvæðum alþjóðlegra vinnumálasamþykktar og tillagna, sem miða að því að tryggja sömu möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum í atvinnulífinu sér í lagi samþykkt og tillögu um sömu laun frá 1951, samþykkt og tillögu um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs frá 1958 og VIII. kafla tillögu um þróun mannafla frá 1975,

minnst þess að samþykktin um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs frá 1958 tekur ekki ótvírætt til aðgreiningar vegna fjölskylduábyrgðar og telur að nauðsynlegt sé að setja reglur til viðbótar á þessu sviði.

gefur gaum að ákvæðum í tillögu frá 1965 um atvinnu kvenna með fjölskylduábyrgð og hugleiðir þær breytingar sem orðið hafa síðan hún var gerð,

gefur gaum að því að gjörningar um sömu möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum hafa einnig verið gerðir af Sameinuðu þjóðunum og öðrum sérstofnunum og minnst sérstaklega fjórtándu greinar í formála samþykktar Sameinuðu þjóðanna frá 1979 um afnám hvers konar mismununar gagnvart konum, en þar segir að aðildarríkjum „sé ljóst að breytinga á hefðbundnu hlutverki karla jafnt og kvenna í samfélaginu og fjölskyldunni sé þörf til þess að náð verði fullu jafnrétti karla og kvenna“.

viðurkennir að vandamál starfsfólks með fjölskylduábyrgð séu þættir viðtækara máls varðandi fjölskylduna og samfélagið, sem taka ber tillit til í stjórnarháttum ríkja;

viðurkennir þörfina á því að koma á í raun jöfnum möguleikum og jafnrétti vinnandi karla og kvenna með fjölskylduábyrgð og milli slíks starfsfólks og annars starfsfólks,

telur að mörg þeirra vandamála, sem allir starfsmenn hafa við að glíma bitni meira á starfsmönnum með fjölskylduábyrgð og viðurkennir þörfina til þess að bæta aðstöðu þeirra bæði með aðgerðum sem svara sérstökum þörfum þeirra og aðgerðum sem miða að því að bæta aðstöðu starfsfólks almennt..

hefur samþykkt ákveðnar ábendingar varðandi sömu möguleika og jafnrétti til hand vinnandi körlum og konum, starfsfólki með fjölskylduábyrgð, sem er fimmta mál á dagskrá þessa þings, og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar, gerir það í dag, 23. júní 1981, eftirfarandi samþykkt sem nefnist Samþykkt um starfsfólk með fjölskylduábyrgð, 1981:

1. gr.

1. Þessi samþykkt tekur til vinnandi karla og kvenna, sem hafa skyldum að gegna gangvart eigin börnum á þeirra framfæri, þegar slíkar skyldur skerða möguleika þeirra til undirbúnings, þátttöku eða frama í atvinnulífinu.
2. Ákvæði þessarar samþykktar skulu einnig taka til vinnandi karla og kvenna, sem hafa skyldum að gegna gangvart öðrum nánum vandamönnum, sem greinilega þarfnast

umönnunar þeirra eða forsjár, þegar slíkar skyldur skerða möguleika þeirra til undirbúnings, þátttöku eða frama í atvinnulífinu.

3. Í þessari samþykkt merkja orðin „barn á framfæri“ og „öðrum nánnum vandamönnum, sem greinilega þarfnast umönnunar eða forsjár“ þær manneskjur, sem þannig eru skilgreindar í hverju landi með einhverjum þeim hætti sem um getur í 9. grein þessarar samþykktar.
4. Þeir starfsmenn, sem 1. og 2. málsgrein þessarar greinar taka til, eru hér á eftir nefndir „starfsmenn með fjölskylduábyrgð“.

2. gr.

Þessi samþykkt tekur til allra greina atvinnulífsins og allra flokka starfsmanna.

3. gr.

1. Með það fyrir augum að koma á í raun jöfnum möguleikum og jafnrétti til handa vinnandi körlum og konum skal sérhvert aðildarríki setja það markmið í stjórnarstefnu sinni að auðvelda fólki með fjölskylduábyrgð, sem er í atvinnu eða óskar að vera það, að framfylgja rétti sínum til þess án þess að verða fyrir mismunun og að svo miklu leyti sem því er mögulegt, án árekstra milli atvinnu þess og fjölskylduábyrgðar.

2. Að því er varðar 1. málsgrein þessarar greinar merkir orðið „mismunun“ mismunun í atvinnu og starfi eins og það er skilgreint í 1. og 5. grein samþykktar um mismunun í atvinnu og starfi, 1958.

4. gr.

Með það fyrir augum að koma á í raun jöfnum möguleikum og jafnrétti til handa vinnandi körlum og konum skulu allar þær ráðstafanir, sem samræmast aðstæðum og möguleikum í landinu gerðar til þess:

- a. að gera starfsmönnum með fjölskylduábyrgð mögulegt að hagnýta rétt sinn til frjáls vals atvinnu; og
- b. að taka tillit til þarfa þeirra að því er varðar kjör, vinnuskilyrði og félagslegt öryggi.

5. gr.

Allar þær ráðstafanir, sem samræmast aðstæðum og möguleikum í landinu, skulu ennfremur gerðar:

- a. til þess að taka tillit til þarfa starfsfólks með fjölskylduábyrgð í skipulagningu sveitarfélagsins;
- b. til þess að þróa eða styrkja þjónustu á vegum hins opinbera eða einkaaðila í sveitarfélaginu svo sem barnagæslu og fjölskylduhjálp.

6. gr.

Hlutaðeigandi stjórnvöld og stofnanir í hverju landi skulu gera viðeigandi ráðstafanir til þess að stuðla að upplýsingum og fræðslu sem leiði til víðtækara almenns skilnings á meginreglunni um sömu möguleika og jafnrétti til handa vinnandi körlum og konum og á vandamálum starfsfólks með fjölskylduábyrgð, og skapi það almenningsálit, sem leiði til þess að unninn verði bugur á þessum vandamálum.

7. gr.

Allar þær ráðstafanir, sem samræmast aðstæðum og möguleikum í landinu, þar á meðal ráðstafanir á sviði starfsfræðslu og þjálfunar, skulu gerðar til þess að gera starfsmönnum með fjölskylduábyrgð kleift að hefja og halda áfram þátttöku í atvinnulífinu, svo og að koma á vinnumarkaðinn á ný eftir fjarveru vegna þessarar ábyrgðar.

8. gr.

Fjölskylduábyrgð sem slík skal ekki vera gild ástæða til uppsagnar starfs.

9. gr.

Ákvæðum þessarar samþykktar má framfylgja með lögum eða reglugerðum, kjarasamningum, starfsreglum, gerðardómum, dómsúrskurðum eða þessum aðferðum sameiginlega, eða með hverjum þeim hætti öðrum sem er í samræmi við landsvenju, sem við kann að eiga, enda sé tekið tillit til aðstæðna í landinu.

10. gr.

1. Ákvæði þessarar samþykktar má framkvæma í áföngum ef nauðsyn ber til með tilliti til aðstæðna í landinu. Slíkar framkvæmdir skulu þó jafnan taka til allra þeirra starfsmanna, sem 1. málsgrein 1. greinar tekur til.

2. Sérhvert aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, skal í fyrstu skýrslu sinni um framkvæmd samþykktarinnar, sem gefin er samkvæmt 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnumála-stofnunarinnar, greina hvort og þá að hve miklu leyti það hyggst nýta sér þann möguleika, sem veittur er í 1. málsgrein þessarar greinar og í síðari skýrslum skal það greina að hve miklu leyti samþykktinni er veitt gildi eða fyrirhugað er að veita henni gildi í þessu efni.

11. gr.

Á þann hátt, sem samrýmist aðstæðum og venju í landinu, skulu samtök atvinnurekenda og starfsmanna hafa rétt til þátttöku í mótun og framkvæmd aðgerða sem miða að því að framfylgja ákvæðum þessarar samþykktar.

12. gr.

Formlegar fullgildingar þessarar samþykktar skal senda forstjóra Alþjóðavinnumála-skrifstofunnar til skrásetningar.

13. gr.

1. Þessi samþykkt er einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, sem hafa látið forstjórann skrásetja fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að forstjórinn hefur skrásett fullgildingar tveggja aðildarríkja.
3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi, að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skrásett.

14. gr.

1. Aðildarríki, sem hefur fullgilt þessa samþykkt, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkyningu um uppsögn skal senda forstjóra Alþjóðavinnumálaskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.
2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa og notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsetningar, sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

15. gr.

1. Forstjóri Alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skrásetningu allra fullgildinga og uppsagna, sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.

2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á, hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

16. gr.

Forstjóri Alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar í samræmi við 102. grein sáttmála Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir, sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

17. gr.

Þegar stjórn Alþjóðavinnuáskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt, skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt, hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar í heild eða að hluta.

18. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt að meira eða minna leyti og sú samþykkt mælir ekki fyrir á annan veg, þá skal:
 - a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt ipso jure hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, hvað sem ákvæðum 14. greinar hér að framan líður, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma er það gerðist;
 - b. aðildarríkjum er ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt, eftir að hin nýja samþykkt er gengin í gildi.
2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu eins og hún er að formi og efni hvað snertir þau aðildarríki, sem hafa fullgilt hana, en ekki hina nýju samþykkt.

19. gr.

Hinn enski og franski texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal IV.

Tillaga nr. 163 um eflingu sameiginlegra samningsgerða.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuáskrifstofunnar, sem kom saman til 67. þingsetu sinnar í Genf 3. júní 1981 eftir kvaðningu stjórnar Alþjóðavinnuáskrifstofunnar, hefur samþykkt ákveðnar ábendingar varðandi eflingu sameiginlegra samningsgerða, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi tillögu, sem sé viðauki við Samþykkt um eflingu sameiginlegra samningsgerða, 1981, gerir það í dag 19. júní 1981 eftirfarandi tillögu, sem nefnist Tillaga um sameiginlegar samningsgerðir, 1981:

I. Framkvæmdahættir.

1. Reglunum í þessari tillögu má framfylgja með lögum eða reglugerðum, kjarasamningum, gerðardómum eða hverjum þeim hætti öðrum, sem samrýmist landsvenju.

II. Aðferðir til eflingar sameiginlegra samningsgerða.

2. Að svo miklu leyti sem þörf krefur ætti að gera ráðstafanir, er hæfi aðstæðum í landinu, til þess að greiða fyrir stofnun og viðgangi frjálsra og sjálfstæðra félagssamtaka atvinnurekenda og verkamanna, er byggist á eigin frumkvæði þeirra og séu í fyrirsvari fyrir aðila.